

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Quid sint, quamque promissione [co]ntineant paragrapho decimo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

TRACTATUS TERTIVS DE CONSENSU PER VERBA DE FUTURO.

Id est,

DE SPONSALIBVS.

CAPITVL

De Natura Sponsalium.

§. I.

Qua sint Sponsalia, & quam promissionem continere debeant, ut obligent?

1. **S**ponsalia, quamvis non raro sumantur pro matrimonio rato non consummato, id est pro matrimonio contracto per verba de praesenti, sed nondum habita Corporum commixtione, tamen proprie in tota hac tractatione significant mutuam sponsonem, seu promissionem futuri matrimonii, nam propterea Sponsus, & Sponsa proprie vocantur, & sunt ii, inter quos eiusmodi mutua sponso intercessit, licet improprie, ut dixi, aliquando sic appellentur illi, qui matrimonium tantummodo ratum contraxerunt.

2. Promissio autem quadruplici modo exhiberi, seu considerari potest. Primo, ut est interna, nec dum alteri insinuata. Secundo, ut est insinuata alteri, qui tamen nondum illam accepit. Tertio, ut est alteri insinuata, & ab illo acceptata quidem, sed non sub mutua repromissione. Puella v. g. accepit, promissionem matrimonii à te ipsi factam, sed non repromisit matrimonium ex parte sua. Atque his tribus modis promissio matrimonii dicitur esse facta gratis, quia obligatio est ex una tantum parte, ejus nimirum, qui sponte promisit. Quarto, promissio considerari potest, ut est alteri in-

Tamburinus de Sacramentis.

sinuata, ab eodemque acceptata, & per ejus repromissionem confirmata, qua ratione promissio dicitur facta per modum contractus, qui certè mutuum utriusque consensum continet.

3. Dico igitur Primo, ut sponsalia obligationem in spondentibus pariant, non satis esse primam, nec secundam, nec tertiam promissionem ex dictis, sed addendam esse, & quartam. Sanc. Pont. Coninck, & innumeri apud Leandrum. Ratio, quod non sufficiat prima, & secunda, evidens est ex iis, quae dicemus in tractatione de contractu promissionis, ubi cum communi docuimus, promissionem mente retentam, vel etiam verbis expressam, si non sit acceptata non obligare, & signatè in materia sponsalium, firmat Sanc. b

4. Ratio autem, quod, nec tertia sit factis, est, quia promissio facta ex una tantum parte, & ab altero acceptata, qualis est hæc tertia, licet posset aliquando esse valida, & obligans, quo pacto diceretur claudicare contractus ex una parte, quæ se non obligavit, ut si quis, se prorsus obligando, promitteret tibi aliquid vendere, quando tu emere velles, & ut se posset Sponsus obligare ad ducendam Sponsam (sive sub mortali, sive sub veniali juxta Jus, quod Sponsa tradere vellet) quando ipsa libere vellet ei nubere, licet inquam, valida, & obligans esset hæc promissio, quia tamen regulariter nunquam Sponsi sic promittunt matrimonium; ideo hæc sola tertia saltem in praxi non sufficit. Quod autem nunquam sic promittant Sponsa, patet, quia nunquam regulariter aliquis

A a a

promittit

c. Supran.
1. de imp.
c. 10. de
5. de c. 11.
m. 5.
d. Amicus
ap. Dami
p. 8. r. 1.
ref. 347.
At hic.

c. Supran.
12. §. 1. d.
m. 6.

a Leandr.
de matr. d.
1. à q. 4.

b Sanc. lib.
1. de matr.
d. 3. 6.

c. 7.

promittit alteri gratis futurum matrimonium, scilicet sine spe, seu sine conditione, qua alter certè etiam & ipse se obliget ad idem matrimonium, atque adeo semper requirit, quod alter repromittat; fieri enim ab utroque Sponso semper intenditur contractus innominatus do, ut des. *Promitto, si tu promittas.* Vide hæc pluribus apud Sanc. a

a Sanc. l. c. d. 5.

5. Ratio denique, quod quarta promissio ex supra memoratis ponat obligationem in conscientia, & consequenter contineat vera sponsalia, patet, quia cum contineat mutuam obligationem, quæ certè est ex iustitia; nihil ei deest de contractu, cujus definitio b est. Ultro, citroque obligatio; & quia est in re gravi, nihil deerit à mortali. Quod si addatur juramentum, enascetur alius titulus obligationis, scilicet ex virtute Religionis, ut ex tractatu de juramento supponimus.

b L. Habeo, ff. de Rubr. significat.

c Vasq. d. 4. de matr.

tr.

d Pont. lib.

12. matr.

c. 4. n. 10.

e G. Hurt.

d. 1. matr.

diff. 4.

Dices. At Vasq. c & Pontius d docent, in omni contractu, atque adeo in contractu matrimonii ipsam acceptationem, quam nos modo posuimus in tertio loco, esse re-

12. matr. promissionem, ergo promissio acceptata satis, superque constituent vera sponsalia. Respondeo. At Gaspar e Hurtadus hanc doctrinam meritò refellit; quia potest quis acceptare, seu admittere tuam promissionem v. g. sed, nec implicitè, nec explicitè repromittere fidem suam.

Quoad forum externum.

6. His positis. Inquires. Primò, posita tanta obligatione sub mortali, quantam inducunt sponsalia in foro conscientia, quid erit in foro externo? Poterit ne Judex cogere Sponsum, tempore debito recusantem inire Matrimonium?

7. Respondeo, quatuor esse sententias. Primò enim, Negat Sanctus f Thomas cum Angelo, & Armilla, etiam si sponsalia fuerint juramento vallata, à Judice posse cogi prædictum Sponsum recusantem. Ratio hujus sententia, propter aliquos Sacros Textus, ducitur ex libertate Matrimonii, & ex periculo mali ejus eventus, si fortè ab invito contrahatur.

Apud A-
verlam
mox ci-
randum.

Ap. eun-
em mox
itand.

8. Secundò. Affirmat Sanctus g Bonaventura cum Sanc. Pontius, aliique, etiam si juramentum non præcesserit, quia præter aliquos Textus, quos etiam ipsi inducunt,

Judex potest, immò & debet compellere subditos ad complendum id, ad quod ipsi ex iustitia in conscientia tenentur.

9. Tertiò. Distinguit Sotus h afferens, & h Sotus ipse quemdam Textum, concedit enim posse compellere, si præcesserit juramentum, non verò, si non præcesserit, quia Judicis est juramenti observationem, non verò, cujuscunque generis obligationes exigere.

10. Quartò. Alio modo distinguit Aversa i dictos Textus afferens, & concilians. Ait i Aversa enim, si Judex ex circumstantiis prævideat de malo exitum Matrimonii, discordias, rixas, quæ, & occisionem uxoris, viri fugam à domo, &c. 8. à Pone cogat, etiam eum, qui juravit, sed prius serio admoneat, tum utatur remedio carcerationis, immò, & censurarum, quando videbitur opportunum, sed nunquam deveniat ad hoc, ut Sponsi contrahant invidi matrimonium. Ratio hujus doctrinae est, quia sic vitantur omnia incommoda, & quantum prudenter à Judice potest, redditur unicuique.

11. Hanc quartam sententiam, quam etiam lego apud k Hurtadum, & quam, si ar- tentè expendatur, approbat prædictus Sanchez, l. ego, si Judex essem cum moderatione mox dicenda, amplecterer, atque in praxi tutò ducerem. Meritò enim hæc verba addunt Aversa & Sanchez. Nunquam tamen (ajunt) debet pertinaciter Judex insistere, ut finaliter compellat, quando videt alterum nimis renitentem, immò debet ipsum fortè excommunicatum absolvere, quamvis non petentem Absolutionem, ne scilicet Judex ipsi scandalo sit. Aversa quidem, quoad forum externum, de quo hic agimus, loqui videtur, etiam si intercesserit violatio Virginis, seu copula cum honesta persona; pari enim modo (inquit) se habeat Judex in foro externo cum dicto violatore, si denique persuaderi non potest, ducere violatam.

Immo moneo Judicem, ne procedat ad excommunicationem, quando prævidet per illam nihil profuturum; quid enim prodest vulnus infligere, nulla existente spe recuperandæ sanitatis?

Dixi (in foro externo) nam in foro conscientia aliud omnino est, ut de eodem violatore suo loco diximus. m

12. De hoc delicto nolendi servare sponsalia, etiam Judicem Laicum posse cognosce-

1 Sanc. ib. n. 9. re, notat Sanc. a dummodo non sit controversia de validitate sponsalium, aut de sufficientia causæ ad illa dissolvenda; tunc enim spectaret ad solum Judicem Ecclesiasticum.

Quo tempore implenda sunt Sponsalia?

13. Inquires Secundò. Quando est tempus debitum, post quod peccabit mortaliter, & modo dicto cogendus est à Judice Sponsus, ad contrahendum actu Matrimonium?

Respondeo, quando advenit terminus præfixus in sponsalibus (intellige nulla rationabili causa excusante, quæ fortè superveniat, de quibus causis infra) ut, si dictum fuit *ducam te post annum*, erit terminus, transacto moraliter anno, nam trium, vel quatuor dierum dilatio, abstrahendo ab alio incommodo, non videtur, saltem gravis in hac re.

b Sanc. lib. 1. matr. d. 13. c. Diana p. 3. tr. 4. r. 245. d. Pont. li. 12. matr. i. 6. nu. 1. c. Av. qu. 8. de spons. sec. 8. Verf. Quarto dubitat. l. in omnib. oblig. ff. de regul. iuris, l. Eum, qui ff. de verb. oblig. g. l. Sapè De Sponsalib. h. Sanc. l. e. i. d. 9. n. 6. Vasqu. d. 6. de matr. c. 3. cui assignatur Pont. li. 2. matr. c. 12. nu. 12.

14. Quid si nullus sit præfixus terminus, ut si dictum fuit, *te ducam*? Sanc. b quem c. Diana p. 3. tr. 4. r. 245. d. Pont. li. 12. matr. i. 6. nu. 1. c. Av. qu. 8. de spons. sec. 8. Verf. Quarto dubitat. l. in omnib. oblig. ff. de regul. iuris, l. Eum, qui ff. de verb. oblig.

§. II.

An sponsalia ex voluntate spondentium, vel venialem obligationem parere possint, vel nullam?

h. Sanc. l. e. i. d. 9. n. 6. Vasqu. d. 6. de matr. c. 3. cui assignatur Pont. li. 2. matr. c. 12. nu. 12.

1. Si promittentes sponsalia nolint expressè sub mortali se ab illa obligare, sed à Vasqu. d. sub veniali dumtaxat, Sanc. b concedit, non fore obligationem, nisi sub veniali; Nec c. 3. cui assignatur Vasqu. i. ait enim, semper fore sub mortali. Ratio Sanch. est, quia tota hæc obligatio dependet à voluntate se obligantis; sicuti enim, etiam in voto de re gravi, potest, ex probabilissima sententia, se quis

obligare sub levi culpa, sic in casu nostro. Ratio Vasquez est, quia ipse putat, obligationem hanc non dependere immediatè à voluntate se obligantis, sed ex ipsa promissione, quamvis solum eterna; ea enim posita, jure naturæ sequitur in materia gravi gravis obligatio.

2. Ego, qui cum Sanc. & aliis probabilius judico, totam obligationem in quacunque promissione oriri ex voluntate se obligantis, consequenter cum eodem censeo, posse sub dicta obligatione levi contrahi hæc sponsalia.

3. Sed erit maximè advertendum cum Aversa, & tunc illa non esse in rigore sponsalia, hæc enim rigorosam, & certam obligationem futuri Matrimonii continere debent, concedunt enim Sponsis, ex sententia probabilis, amplexus, & oscula, eademque inducunt impedimentum publicæ honestatis, qui certè effectus supponunt Sponsos habere jus rigorosum ad futurum matrimonium, atque ad eam obligationem gravem ad Nuptias, nisi quid rationabile oberit, contrahendas.

4. Ex eodem principio, quod tota obligatio mensuretur à voluntate promittentis, sequitur, posse sub nulla obligatione, id est, ne sub veniali quidem, sponsalia contrahi; quæ etiam sic velle possunt promittentes. Verùm, quæro te, quænam sponsalia hæc erunt nulli obligationi subjecta?

§. III.

An Sponsalia ex voluntate spondentium contrahi possint sub obligatione pœnæ?

ibi.

DE ARRHS, ET PIGNORE.

1. Contrahi ne possunt sponsalia sub obligatione, ut, qui promissis non stat, solvat pœnam aliquam, v. g. aureos centum, vas argenteum, torquem aureum?

2. Respondeo, non posse. Unde, nec de l. C. Gemberi in utroque foro ejusmodi pœnam sive magnam, sive exiguam; & valde probabiliter, etiam si additum fuisset juramentum. Ratio est, quia, licet de jure naturæ id illicitum non sit, tamen per sacros Canones, prohibetur, & si fiat, irrita pronunciat pœna, unde (ut deducit Aversa m. irrita, ac nulla redduntur)

Aaa 2 sponsalia